

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam. ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ aivobis institutum ad cat olicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük. XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsédekben.

Lesz-e cselédotthonunk?

(*) A Székesfehérvári Hírlap legtöbb számában „egy nagysága“ aláírással egy félig humoros hangú közlemény jelent meg, mely hangos szóval panasolja el városunk cselédmizériáit, felsorolja ennek okait és orvoslást kér az illetékes tényezőktől.

Bár tisztán a véletlen játékának vagyok hajlandó betudni, mégis sokat jelentő körülmény, hogy az Uj Lap helyi mellékletének ugyancsak tegnapi számában első helyen egy cikket olvasok ezzel a címmel: „A kontyos elvtársak megalakultak.“

Szomorú tény az, hogy városunk cselédviszonyai az utóbbi években oly mélyre süllyedtek, hogy további rosszabbodástól már, sajnos, alig kell tartanunk. Alig van városunkban ház, mely megbízható, hű, erkölcsös, állandó cseléddel dícselkedhetnék. Uri asszonyaink ajkán kifogyhatlan a panasz s a legbékésebb, legboldogabb család életének egén is állandóan ott lebeg mint „atra cura“ a cselédkérdés, komor felhője.

Nehéz kereszt ez nagyon. A hű cseléd nagy áldás; a rossz cseléd átka a családnak, mert feldulja békéjét, zavarja nyugalma, veszélyezteti erkölceit. Az anyagi kárrol ne is beszéljünk.

Felesleges volna ennek a bajnak okairól szót vesztegetni. Ahol nincs erkölcs, ott hiábavaló a béremelés, ahol a cseléd lelke mélyén ott tanyázik a korrupció, ott a legszeretetteljesebb bánásmód is rut hátlansággal találkozik. Ahol a cselédközvetítő intézetek az erkölcsatlenség, az elégedetlenség melegágyai, melyekben „hatósági engedéllyel“ hintik a maszlagot, ott javulást csak gyökeres reformoktól várhatunk.

Ma már minden okos ember belátja, hogy helyszerző intézeteink céljuknak megenni felelnek, mert sokszor nem egyebek, mint a privat haszoniesés sokszor alaváló eszközökkel dolgozó pénzforrásai.

Ahol nincs lélek, ahol a zseb érdeke dominál, ott ellialgat a lelkiismeret szava s az emberanyag a legutálatosabb kereskedelmi cikké aljasul.

Cselédotthonnal egybekapcsolt hatósági cselédközvetítő intézetet kérünk!

A folyó év március havában városunkban megtartott keresztény szociális kurzus behatón, nagy alapossággal, sok szeretettel foglalkozott a cselédüggyel. Alig akarom elhinni, hogy az a szakavatott előadás, mely annak a fiatal győri papnak ajkairól elhangzott, asszonyaink, családanyáink lelkében visszhangot nem keltett volna. A mai cselédviszonyok tisztán erkölcsi szempontból annyi veszélyt rejte-

nek magukban, hogy kizártnak tartom, hogy egy családja békességeért, gyermekei tisztaságáért aggódó asszony és anya epedve nem vágyódnék a gyökeres javulás után.

Fönnebb azt mondtam, hogy a helyzet rosszabbodásától már alig lehet tartanunk. Visszavonom állításomat: a baj még csak most lesz igazi, ha a „kontyos elvtársak szakegylete“ megalakul. Olyan állapotokat még nem látott a világ, mint amilyeneket a *Gárdos Mariskák*, a *Szécsi Fridák* és *Kalmár Zsófik* teremtenek, ha mi, a keresztény társadalom hívei és munkásai idejében talpra nem állunk. *Idejében* mondtam, mert pár hónap, pláne pár év múlva már legfeljebb a romokat takaríthatjuk. Ez pedig igen szomorú foglalkozás lesz.

Mert biztosak lehetünk, a „kontyos elvtársak“ nem fognak pihenni, nem nézik öibe tett kezekkel a rossz világ folyását, mint mi csináljuk. Ők cselekedni, tenni fognak. *Béremelés, munkaleszállítás, szabad órák, szabad napok, este kapuküles, mind szerepelni fognak ebben a munkában.* Csak a tisztesség, hűség, pontosság, tisztesség és erkölcs nem.

Ezt a munkát kell nekünk megelőznünk. Hogy miként, arra a vidéki városok legtöbbje már megadta a példát. Győ városa egy tizenhét szobából álló, villany-

Feltámadás.

— A *Fejérmegyei Napló* eredeti tárcája. —
(Folytatás.)

Özvegygé lett... Másodvirágzás... Őh a tavasz ragyogását, a májusi mámort, az első virágot, az első napsugarat, az első madárdalt nem képes pótolni a nyár összes heve sem. A tavaszi harmat üdéséget nem tudja pótolni a nyári zápor; a fák tavaszi virágait, azoknak illatát nem tudja pótolni a gyümölcsözés korszaka. Vége már a szerelem első varázsának... De Micsoda gondolatok ezek? Egészen úgy tesz, mintha az az asszony mindentől szabadon elötte állana és nyujtaná neki a kezét... Hátha az is szemrehányásokkal áll elő? Megérdemelné, mert hiszen egy lépést se tett, semmi küzdelmet nem fejtett ki, mikor a leány máshova hajolt. Hátha mindent megmenthetett volna, ha férfias erejét, melyben mindig bizott, érvényesítette volna? Hátha csak egy önfeléd pillanat eredménye volt a leánynak hirtelen elhatározása? Hátha komoly szávaival és komoly küzdelmével tisztább látásra segíthette volna őt és mindent megmenthetett volna? Hátha az ő akkori gyengesége volt oka talán mindkettejük boldogtalanságának? Irózatos súlytal kezdett reánehézni az önvád. Ez a gondolat hosszú tíz év óta csak most támadt benne először... Hiszen ha ez így van, akkor megérdemelte, boldogtalanságát. Hiszen akkor neki kell attól az asszonytól bocsánatot kérnie, hogy nem tartotta érdemesnek őt annak idején még az ellenkezésre sem... Nem bírta tovább. Gondolatai összekuszá-

lódta. Önérzete és az imént megjelent önvád irtózatos birokra keltek benne. Hol az egyik volt felül, hol a másik. Az az „akárom“ nagyon bántotta az önérzetét. A két birkózó érzés közül egyik sem lett győztes. Jött egy harmadik, az győzte le mind a kettőt. Föltámadt benne szívének örök szerelme. Arra a gondolatra, hogy talán épen ő volt a hibás, hatalmas erővel rohanta meg a vágyakozás. Ő szereti azt az asszonyt, szereti azzal a mérhetetlen, izzó szerelmmel, mellyel a nevetőszenyű leányt szerette. Neki látnia kell őt, mert beletrébolyodik, ha tovább is így tart... Nem, nem bírja ki holnapig. Mennie kell rögtön, aztán történjenek, aminek történnie kell.

Zsebetette a levelet, fölvette tállitabáját, kalapot tett és megindult. A kapun kiérve jobbra fordult a III. városrész felé; annak egyik utcájában volt a Király-szállója. Sűrűn, apró pelyhekben, inkább szemekben, hullott a hó. Az utcai lámpák fényében üdén csillogtak a hószemek. Vidám csilingeléssel egy-egy szán futott el mellette, egyiken-másikon élénk kacagás vegyült a csengők lárájába; de ez őt nem zavarta. Izzó gondolatoktól égett a feje. A viszontlátás részletei foglalkoztatták. Mi lesz az első szava? Milyen lesz ő maga? Szébb-e, mint valaha, vagy talán a régi szépség rózsáitól szenvedések fosztották meg? Milyen lesz a találkozás, illetőleg fogadtatás? Melyik esetben hogyan viselkedjék? Majd megint az önvád ébredt föl benne, utána az „akárom“ csendült a fülébe s gondolatai megint összezavarodtak.

Egyik tanártársával találkozott, aki rögtön észrevette a máskor oly nyugodt embernek izgatottságát.

— Hova tart, kolléga ur? ... Az Istenért mi baja van?

Zavarba jött. Arra nem számított, hogy ő utközben találkozik valakivel, aki azt kérdi hogy hova megy és mi a baja.

— Engedje el a feleletet; nem lehetek most őszinte. Pár nap múlva talán ugys meg tud mindent.

Köszöntötték egymást s elváltak. Kollégája utána nézett és a fejét csóválta.

Ő pedig most már nyugalmának végső maradványát is elveszítve befordult a szálloda kapuján s erősen dobogó szívvel ment föl a lépcsőn.

II.

A Z.-i Király-szállodának első emeleti ötös szobájában talpig gyászba öltözött nő pihent a pamlogon. Alakja nyulánk, karcsu, de kiolvasható volt belőle az a kitarító, egészséges erő, mely a házasi hajlammal meg nem vert nőket általában jellemzi. Első pillanatra kissé gyengének, szinte törékenynek látszott az egész alak, de ez a futólagos látszat elegancia tekintetében előnyére vált. Arca, — hogy a novellistákkal egy sorban maradjunk, — érdekesen halavány; haja ébenfekete hullámokban nyugodott fején. Első pillanatan belátszott róla, hogy pihenése csak külső, csak látszólagos, mert lélekzete izgott volt, keble hevesen hullámzott, szóval egész állapota arról tanuskodott, hogy lelkében a közőnségesnél nagyobb, erősebb gondolatok és érzések válogatják egymást. Feje jobb kezén nyugodott, balkezének ujjai pedig a pamlog végéről lecsüngő rojttokkal játszottak.

Bizonyos félelemmel, de amellet élvezetes

Mai lapunk 4 oldal.

00000174

világítással berendezett házat adott a cseledőthön céljaira. Szombathelyen, Nyítrán tudtommal most foly a munka s hiszem, hogy sikerre vezet.

Részemről csak egyet hangsúlyozok, mint „conditio sine qua non“-t: *a cseledőthön vallásos jellegét.* Ha az illetékes tényezők fázna ettől a vallásos jellegtől, amit alig tudok józan ésszel elképzelni, akkor ne is kezdjük el a dolgot. Sárba hull a munkánk, időtlen lesz az új szülőtt.

Akkor jobb, ha Pató Pállal tovább is tétlenül, bambán nézzük a világ folyását, míg ránk szakad az ég.

A francia egyház válsága.

Lapunk egyik barátjától, ki tanulmányt tett Franciaországban, kaptuk a ma megkezdett cikksorozatát, mely ugyanancsak sötét képekben s nem egy pontban kevésbé megsejtő módon és szímben tünteti fel a francia állapotokat.

I.

Páris, 1906. aug.

Tíz évvel ezelőtt Nietzsche letilt a római San-Pietro lépcsőzetére és elkeveredve a katolikus egyház hatalmát, épépen így fakadt ki: „Das Mistvieh will noch immer nicht krepieren.“ Vele szemben diadalmas könnyedséggel és mégis imponáló nyugalommal emelkedett az obeliszk, amelynek felirata talán imperatori fönsséggel, talán részvétellel gúnyal hirdette: „Christus vivit, regnat, imperat.“ Ha Nietzsche véletlenül nem a San-Pietro, hanem a párisi Notre-Dame előtti, itt sem obeliszk, sem a közszellem nem felelt volna oly öntudatos hangon az istentelen bölcsész kifakadására, hogy: Christus vivit, regnat et imperat, hanem egy síró, halálisan vonagló hang fuvalt volna végig a Notre-Dame gyönyörű iveri alatt: „Meggalt a nagy Pán“ és nyomában felhangzott volna Zarathustra pokoli kacaja: „Nun starb er Gott: nun wollen wir, — dass der Übermensch lebe.“

Mert Jarmilyen konokul reméljenek is a fellegek közöt járó idealisták, bármily szívós fanatizmussal hirdessék a rajongó optimisták, hogy csoda fog történni és hogy a Gallia poenitens jóvá fogja tenni esztelenségeit, ezek a javíthatatlan optimisták rövid felév múlva össze fognak törni, mint Björnson „Eronkón felül“ című drámájának főhőse pastor Sang, aki hiába várt a

megváltó csodára. Az egyház legidősebb leánya meghalt vagy legalább is haldoklik és nincs ki életre támassza. Lavedán nagy sikert aratott szimfoniáit. A párbaj megvalósulni látszik. Előadások egy jószimutú riportor szimbolikus értelmet velt benne felismerni a hitetlen orvos megkapja a nő testétül-lelkétől, akinek felkéért a pap elkeveredett harcot vívott s legyőzve elmegy — misszionáriusnak; a hitetlen kulturától legyűrt katolicizmus elmegy a barbár népekhez; a tudatlanság sötétségében végzi hódító munkáját. Annyi bizonyos, hogy ha Lavedán csakugy célozni akart a francia egyházra: mesterien eltalálta. Mert oly gyászos állapotokat sehol széles Európában nem találtam, mint Franciaországban. Korhadott minden. Raskadozik és végelgyengülésben van a klerus, és az összes egyházi intézmények. És e tekintetben valóban nem tudok hova lenni csodálkozásban, ha egyre-másra dírtjambokat olvasok a francia nép mély vallásosságáról és azon unalomig hajtogatott valótlanágáról, hogy az egész francia kulturharcot egy maroknyi szabdkörműves sereg rendezi, amely vakmerőségével és ügyességével kijátssza az egész nemzet vallásos meggyőződését és meghamisítja az általános felfogást. Mi katolikusok és különösen egyháziak az evangélium isteni derültségű optimizmusából vaksággal megvert könnyenhiűvéseget szívunk magunkba, mely az aranyfűstöt tizenhárompróbás aranynak veszi és egy szépen rendezett körmenetből egy egész város vagy ország mélyesége vallásosságára mer következtetni. Tiszán látni alig tudunk, vagy talán nem is merünk. Irtózzunk az ismerd meg önmagad, sokszor kijózanító és leverő eredményétől és azért a mesterséges tudatlanság és elzárkózás narkotizmusában kívánunk szenderegni.

Nyílt szemmel tekintve a francia állapotokat, lehetetlen mást konstatalnunk, mint azt a lesújtó valóságot, hogy a francia nemzet zöme elfordult az egyháztól és épp oly tüzzel küzd ellene, mint századokon át mellette harcolt. A skeptikusok három, a vérmes reményűek hét millióra becsülik a hitű franciák számát. Ezzel szemben negyven millió hitetlen áll. És pedig nem csupán az értelmiség, hanem a köznép. Mert Franciaországban e tekintetben is a legfontosabb és legszokatlanabb jelenségre bukkanunk: aránylag több az intelligens vallásos hívő, mint a köznép soráiban. A műveltetlen legnagyobb része vallástalan. Aminek okát később adom. — Az intelligencia soráiban pedig nemcsak a katolikus praticien még fehérről száma, de oly lelkületiek is ritkán akadnak, akiket mi névleges

katolikusoknak bélyegezzük s akik bár szentségekhez nem járulnak, de gyermekeiket megkezesztelést, házasságuk egyházi megáldását, a halottak szentségét, bérmlást, hittani tanítást, mellőzni eszükbe sem jut, sőt feltétlenül szükségnek vélik. A francia intelligencia tulnyomó része megkeresztelt. A nyáron Párisban egy diák-hotelben laktam, ahol körülbelül 200 egyetemi hallgató lakott együtt. Az egyik buzgó ifjú csebeszése szerint, több mint fele nem volt megkeresztelve. Templomot csak kiváncsiságból, esetleges, temetési alkalomkor lát, vagy mint műemléket tekint meg.

A katolikus ifjúsági szövetség, a valóságban szintén másként fest, mint a türelmes papíron. A kimutatások szerint hatvanezerre megy ezen szövetség tagjainak száma. (Mindjárt itt jó lesz megjegyezni, hogy a szerzetes iskolák bezárásával az a szám rohamosan mecsappan.) De ha a kulisszák mögé tekintünk, itt is jókaratú öncsalódásra akadunk. Az egyetemi hallgatók száma vajmi kevés, viszonyítva az összességhez, ellenben túlsúlyban van azoknak száma, akiknél az öntudatos elhatározás nem nagy szerepet játszik: elemi iskolások, földmivésifjak, tanoncok, esetleg középiskolai tanulók. Alapnak mindenesetre becses anyag volna, ha kitarana. De felcsépre, othagyja vezetőit, mert ezen egyesületek javarésze alig egyebek, mint ájtatosulgi társulatok. Nincs bennük semmi a jezsuita kongregációk, életvalóságából, az élet minden részére kiterjedő gondosságából. Az aktívabb szerepre vállalkozókat, a szociális-társadalmi akciókat sürgetőket gyanus szemmel nézik és pártolásra egy-két merőbb gondolkozásu abbé kivételével alig találunk. A Bougoud, Doupanloup-stíli egyháziak kivészek s helyüket városokban lakó remeték foglalták el. Ezeknél az életrevalóbb ifjúság támogatást nem talál. A párisi katolikus egyetemi hallgatók köre kong az ürességtől, az egyetlen egyetemi internátusban a legjobb évben huszonkét ifju volt; azon alul igen gyakran. Nálunk a Szent-Imre-Kör háromszáz tagot számlál, a Szent-Imre-Kollegium pedig évről-évre növekszik. Most százötven bennlakó növendéke van. E tekintetben ez intézet pártatlan és egyedül áll az egész kontinensen. Tudjuk, hogy a tisztán látó itt is levonja a megfelelő százalékot, de a fennmaradó törzs még mindig tekintélyes és szép reményekre jogosító. Ilyet a franciák nem produkálnak.

„És lesz-e gyümölcs a fán, melynek nincs virága“

kérdem a költőt. A tehetetlen spánkodásba és sőhajtozásba merült francia klerus erősen hiszi

izgottsággal várta levelének eredményét. Eljön-e, akit ő olyan meggondolatlanul, olyan könnyelműen cserbenhagyott? Megnyílik-e a sirbölt ajtaja, feltámad-e a halott az élőknek szavára? Megvan-e még a régi erome annak a tíz év óta pihenő varázsigének: „akarom“? Mert tíz év óta nem lehetett „akarni“. Az életnek, a családott életnek parancsoló tényei elfojtották benne ezt a szót. A cserének elhibázott volta hamarosan nyilvánvalóvá lett s ettől az időtől kezdve mártírság volt az élet. Nem gondok bántották, nem szenvedett semmiben se szűkséget s mégis szegénynek, végtelenül szegénynek érezte magát... Azok az álmok, a fiatal leányszívek fényes, színes, ragyogó álmai egy csapásra eltűntek.

Oh nem ilyenek gondolta ő a szerelem világát. A tölgyek közt mohafészket rakott madárkák, a kis patak, melynek vize malmot hajt, a völgybe vezető cserjékkel szegett ösvény, a virágos mező, rét, hol himes pillangók libegnek. Ha valaki eből a bájos, kedves környezetből egyszerre valami keskeny, sivár, szürke sikkatorba kerül, az talán hasonlatot arra a változásra, mely önéki jutott. S ha még csak ő lett volna boldogtalan! De ott volt az a másik is, akinek boldogságát dobta cserébe mindketőtök. „Jogtalanságáért! Hogy szerette az őt! Nem ész nélkül, nem vakon, nem rajongva, hanem komolyan, mélyesen, ahogy csak egyszer lehet szeretni, mert abban a lélek összes ereje kimerül. Mintha most is hallaná: „Nem, Edesem, nem hozok én le magának csillagokat az égről, nem mondom én, nem ígerek én lehetetleneket, csak azt mondom, hogy szeretem, amint egy mélyen érző komoly lélek csak szeretni tud.“ Mintha most is hallaná azo-

kat az egyszerű, de annál komolyabb szavakat, melyeket az ő elutasása előtti estén mondott: „Ha távolléte alatt esetleg találkozik egy emberrel, aki tartalmasabb, modorosabb voltánál fogva előnyben fog állani felettem, s ha maga ezt a férfit megszereti, ha neki meghódol: akkor, ha más nincs, ami visszatartja, az ne tartsa vissza, hogy én velem mi lesz. Azt majd mi ketten — a jó Isten meg én — elintézzük.“ Tudta már, hogy mi volt az ő hibája. Az volt a baj, hogy mikor annak a most boldogtalan embernek kopogtatására szívét megnyitotta és őt befogadta, nem zárta be szívét, hanem továbbra is tárványitva hagyta az élet tarka benyomásainak, mintha semmi különös nem történt volna vele. Nem vette a dolgot olyan komolyan, ahogyan az érdemelte volna. Ez volt az ő mulasztása, ez volt az ő vétké. Igen, vétké volt neki, mert nagyon jól tudta, hogy másképp kellene cselekednie. De tudja az Isten, valami visszatartotta ettől. Talán hiúsága, talán fékezetlen szabadságvágya, talán mind a kettő, — ki tudná megmondani? — De valami erősebb volt, mint gondolatvilágának komolysága. Ugy tett és úgy járt, mint az a fotografus, aki a fény iránt érzékeny lemezt még a felvétel után is úgy kezeli mintha még semmi sem volna rajta, azaz kiteszi még egy felvételnek s amint az megtörténik, kész a baj.

Önkéntelenül elmosolyodott, mikor e hasonlat prózái voltára gondolt, de be kellett látnia, hogy hasonlata minden prózáisága mellett is talált.

Lépteket hallott a folyosón. Ijedten ugrott fel, kezeit hevesen dobogó szívére szorította s figyelt. A lépések elhangzottak; nem az jött, akit ő várt.

Kezeit összekulcsolva maga elé eresztette s járkálni kezdett a szobában.

Eszébe jutott annak az elhagyott férfinak utolsó kívánsága. Ő néhány rövid sorban adta tudtára neki elhatározását, mikor több heti tartózkodásra a fővárosban volt. Hasonló rövidség választ adott és csak az kívánta, hogy egy óráig négy szemköt beszélhessen vele. Ő nem egyezett bele, nem mert beleegyezni; nem felelt a kívánságra. Félte annak a tekintetnek erejétől, melyből sohasem olvasott ki mást, mint kerülgetést nem ismerő egyenes őszinteséget. S az a tekintet néma szigorral hasonló nyíltságot követelt. Erezte, hogy lépésével mennyi szavához, mennyi cselekedetéhez lett nütelen. Érezte, hogy annál a találkozásnál ő lenne a vesztes.

Feladni igyekezett az egész dolgot. Távollétében új környezetbe kerülve, új emberek közé jutva, új viszonyokkal és érdekekkel ismerkedve meg, szinte észrevétlenül beleolvadt abba az új világba s mind jobban és jobban halványodtak, elmosódtak lelkében előbbi világának körvonalai...

... De a mult velünk él! Mint bércék oldalában lépcsőmeneteket hagyott a hajdani s idők folytával egyre kisebbödő oceánák hullámlévése: úgy hagyja ott legalább körvonaltól lelkünkön a mult is. Ő vele is így volt. Mikor emberek között volt, azoknak szórakoztató társaságában akarva, nem akarva félrvonultak öntudatára maradt s társaság hiányában kénytelen volt magával foglalkozni: akkor érezte, látta jelennek azt a kietlen ürességet, mely egykori álmait felváltotta. Férje nem az az ember volt, aki az ő lelkét képes lett volna tökéletesen megérten

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testületi, megszűnő
tűni a köhögést, váladozókat, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar- köhögés, skrofulozis, Influenza

ellen számtalan támad. és orvos által naponta ajánlv.

Mint hogy értéketlen utazásokat is kínálnak, kérjen mindenkor
„Roche” eredeti csomagolását.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárak-
ban. — Ára üvegenként 4.— korona.

hogyan lesz, mert hiszen írva vagyok „Ábrahám, Izsák és Jákob Istene, oly hatalmas, hogy még a kövekből is képes istenfiaikat teremteni.” Ez a csodára való utazás szinte megdöbbeníti az embert. Számtalan francia pappal beszéltem, aki nyakát tenné rá, hogy a lourdesi barlang bezárásánál meg fog ismétlődni a lourdesi csoda: mennyből leszálló angyalok fogják szétverni Franciaország minden istentelenjét az elnöktől le az utolsó püfektig. Afelől nem emélnék, hogy elvették az országot a néptől, mely ölbe tett kezekkel lesi a csodát.

UJDONSÁGOK.

Időjelzés: Változékony, enyhe, sok helyen csapadék.

— **A Viziváros temploma.** Nemcsak általános óhaj, hanem a helyszerte kényszerűség is követelte, hogy az aggintézet mellett levő rozoga, régi kápolna helyett egy új, Isten dicsőségéhez s Székesfehérvár város közönségének méltóságához illő templom építtessék. A kérdés évtizedek óta vajudik s a legutóbbi években sürgetően aktuálissá vált. Dory Jenő okleveles építész és szobrász Kreybig László építésszel el is készítették már a teljes részletességgel kidolgozott terveket, a melyeknek szépsége mindenkit meglep. A költségek az előirányzat szerint 37 ezer koronára rúgnak. Ebből az összegből közel 20 ezer korona gyűjtés útján összegyűlt már, ezenkívül 5—6 ezer koronára nézve határozott ígéret van, hogy ezen összeg az építés megkezdésekor rendelkezésre áll. Egy újabb összeg remélhető néhai Gremsperger István, a mult hetekben elhunyt apátkanonok hagyatékából, aki alá nem irt alapítványában 10 ezer koronát szánt a székesfehérvári agg- és szegényintézetnek, amely összeggel — amint ő maga Bilkei Ferenc hitoktatónak, az aggintézet kápolna ezidőszentini adminisztrátorának kijelentette — az építendő kápolnáról, illetőleg templomról is óhajtott gondoskodni.

és egyéniségével annak mélyiséget betölteni. Nem volt annak a lelkében annyi erő, hogy az ő lelket teljes egészében magához tudja láncolni. Mikor kis fia született, boldog volt. Remelte, hogy benne majd megtalálja azt, amit férje nem tudott neki megadni. Ismét csalódás. Gyermeke az anyai szívnek két boldog esztendeje után meghalt. Pár év múlva követte férje is. Hűvös, esős őszi estén meghült. A hűlés vége tüdőgyulladás lett, ez még halál.

S ő most itt áll Z. város Király-szállodájának egyik szobájában s dult kedéllyel nézi az ablakon át a nyargaló szélben tehetetlenül táncoló hőszemeket.

Mi fog vele történni? Nem tudja. Neki egyáltalán nincs semmi gondolata, csak nyugtalanul várja a találkozást. Arra biz mindent. Neki látnia kell azt az embert, beszélnie kell vele; kivezetni őt a sirtóból a napfényre, visszaadni őt az életnek, ha még nincs későn, ez neki kötelessége. Ezzel tartozik magának, tartozik annak a férfinak, tartozik az Istennek. Ez a nemes, szép gondolat vezette őt ide s ez a gondolat eddigi szenvedéseiben megisztulva a szentek glóriájaként ragyogott lelke körül. Attól függ minden, hogy ezt a gondolatot meg fogja-e érteni az a férfi. Meg, meg fogja érteni. Nem fogja az az ő közeledését félremagyarázni, nem olyan lelke van annak.

Holnapra hívta őt a leveiben, de érezte, hogy az még ma el fog jönni.

(Folyt. köv.)

Viktórián.

Gremsperger István apátkanonok hagyatékának egy harmada 30—35 ezer korona, amint tudvalevő, a megyéspüspök által teendő javaslat szerint osztalék szét. S mivel a megyéspüspök lehetőség szerint tiszteletben óhajta tartani az elhunyt végakarát, így az aggintézet új kápolna, az építendő Szent Szív templom ügye ismét előbbre jutott. A megyéspüspök Havranek József kir. tanácsos polgármesterrel, Winkler Vilmos főmérnökkel tegnap délelőtti megtekintette a régi kápolnát s maga is kinyilvánította, hogy az új templom minél sürgősebb felépítése feltétlenül szükséges. Havranek József polgármester óhaja szerint az építés még ez év folyamán a nyáron megkezdhető lesz, hogy az új templom ebben az esztendőben még terő alá kerülhessen.

Szükségesnek tartottuk ezt elmondani különösen azok kedvéért, akik minduntalan kérdézősködnek az építendő templomról s a két évvel ezelőtti összeggyűjtést összeg sorsáról.

— **Mai vezércikkünkre** különösen felhívjuk olvasóink figyelmét. A kik hallották, szörnyűködve említik azt a forradalmi hangot, a melylyel a legutóbbi időben a Szűcs-féle vendégfogóban a szociáldemokrácia béresei s fizetett és kimustrált szakácsnői a leánysergeet izgatják. Hogy ez az állapot hova vezet, szinte kiszámíthatatlan. Persze ezzel szemben az óbágatság épen nem orvosság. Tenni kell. Erre ad megiszvelendő tanácsokat a mai vezércikk társadalmunk egyik kiváló emberének tollából.

Hasonlóképp melegen ajánljuk a második cikk elolvasását, a mely a francia katolikusok gyászos letérést rajzolja Frieber Henrik dr. avatott tollából. Tessék tanulni és okolni belőle. A jelen cikk az első, a mely után még három fog következni.

— **Frater-hangverseny.** Frater Loránd volt huszárkapitány, már nálunk is ismert leve ének-művész a városi színházban e hó 5-én este 8 órakor hangversenyt rendez. Tarnay Alajos zongoraművész hűségese kísérelje is vele lesz.

— **Megbízható fővárosi katolikus ügyvéd.** Sokszor fordulnak hozzánk azzal a kéressel, hogy ajánljunk nekik egy megbízható katolikus ügyvédet. Most felhívjuk a közönség figyelmét dr. Lakatos Géza ügyvédi irodájára (Budapest, VIII., Mária-utca 11.), ahol minden ügyfél a legjutányosabban és legszolidabban megtalálhatja a maga jogi képviseletét. A szegény vidéki népnek sokszor akad pörös dolga budapesti cégekkel. Ilyen esetekben a nép hivatott vezetői legjobban teszik, ha fennevezett ügyvédhez küldik a bájba került embereket. Dr. Lakatos Géza teljes térlemben kiérdemelte a katolikus társadalom bizalmát s mint olyan férfi, aki a praktikus katolikus élet terén fáradozatlanul és önzetlenül dolgozik évek óta, megérdemli, hogy hathatós támogatásban részesítsük, vagyis melegen ajánljuk mindenkinek.

— **Az esőzés hátrányai.** Virágos május helyett kőborló felhőket látunk, a madarak éneke helyett az eső csurgását hallgatjuk, a helyett, hogy kitarthatnánk ajtót, ablakot s tele tudóval szihatnánk a tavasz úde, ózonos levegőjét, a kályha tűzét igazítjuk s szidjuk a szénkereskedőket, hogy még most is olyan drágaság, mintha medvecukrot árulnának. Keservebb következménye azonban mindezeknek, hogy a terméskülátások napról-napra gyarababbak lesznek. Nemcsak a tavaszi munkákkal maradtak el a gazdák, hanem a mi megtörtént is, pusztulásnak néz eleje. Egy gazdember a napokban egy csomó buzát mutatott nekünk, a melyen a rozsdá kiütötte magát. Már ilyenkor. Természetes, hogy a buzának ez a veszedelmes ellensége teljesen meg fogja akasztani a normális fejlődést s az ideit termést a csüggedő reményekkel, szomorkodó arccal várhatjuk csupán.

— **A szocialisták felvonulása.** Május 1-én a munka nagy ünnepén a szocialisták letettek ásót, kalapácsot, stürögtek-forogtak pirosító jelvényekkel feldiszipve kérkedve mutogatták magukat uton-utólen, délután pedig nagy tömegbe verődve mintegy 1000 ember a munka bus de szent dalát énekelve népes utcákon keresztül dobogó szívvel elépett Fehérvár közönsége előtt. Elől lépdelt fenséges léptekkel, Atszellemül tekintettel a két nagy mester, Forgács és Handler elvtárs. Rendületlenül követték őket a szakszervezetbe újonnan beszedett hölgyek, továbbá szakcsoportonként a nagy jövőre termett szociáldemokrácia munkásai. Szentelt nyugalon uralta a hadsereget. Lenézte a palotát, az embertöméget, mely mellett elhaladt, agyában az a gondolat motoszkált, szétépmi a társadalmi rendet, övé a világ, neki meghajolnak mindenek. És a merre mentek megrendült a föld, megremegettek a szívek és borzadály fogott el minden földi halandót. És ők mentek rendületlenül és nem rendületlenül. Céljuk a Rózsás-kert vála, hova be nem mehetett volna piros díszítés nélkül egy fia ember sem. Minden megjelent csecsemő is piros jelvényvel díszített. Megérkezvén a tömeg; kiki oszladozik kedve szerint. A trombita riadót fú, jeltül; hogy kezdődik az ünnepély. Itt-ott beszorul a lélegzet is és Forgács elvtárs szónokol a bilincses májusról. Ugyanigy Handler; továbbá emberek, legények, leányok. Megtörténik. Most egyszerre csak eső hull a magas egekől s szétriad a nép. Hiába ocsézli ki Forgács elvtárs a lelkét is (vagy ugy? hiszen a szocialistáknak nincs szétriad a csoport. Aki tud a söröshordók mellé menekszik, a többi pedig ki merre lát. Forgács elvtárs csak mondja: ne menjek most kezdődik a tánc. Most azonban nem hallgatnak rá, gondolván elegendő táncolhatnak még egy is a vezér úr szavára.

— **Mentők munkája.** Ápril hónap: betegszállítás 26, baleset 5, Ongyilkos 1, vak láma 4, mozgásozóság 9, tűzhöz 4, összesen 49. Összes működéssel felállítás óta 2932.

Keczán Izidor nyug. táblabíró, ügyvéd tisztelettel értesíti a közönséget, hogy ügyvédi irodáját a Megyeház-utcából Vörösmarty-tér 3 alatti lakásába helyezte át.

— **Cirkusz.** Érdekes cirkusz érkezett a napokban városunkba: a Wollner fővérék cirkusza. Eltér a többi sablonos cirkusztól. Először azért mert magyar vezetőjével s személyzetével együtt, másodsor pedig mert nincsenek lovai, vagyis gyalogcirkusz. A ki már végignézett egy sereg cirkuszt, nagyon jól tudja, hogy a lóval végzett összes produkciók nagyon is csekély területre zsugorodtak össze. Inkább a lovak szépségében gyönyörködünk a velük végzett mutatványok annyira megszokottak, annyira obligatók, hogy bennük újat találni nem is lehet. A Wollner-cirkusz annál érdekesebb az ő egyéb mutatványaival, a melyeket kizárólag emberek végeznek s a melyek általában olyanok, hogy csak nagyon ritka cirkuszba láthatók, nálunk Fehérvárott legnagyobb részben teljesen újdonságok. Rendkívül érdekes pl. a két svéd korcsolyázó, a kik amerikai mód szerint stylszerű, kosztümben apró kerekrekekre járó korcsolyákong egy nagy deszka négyeszőgön végeznek pompás mutatványokat. Szintgy meglepő a két kerékpár művész, a kik szintén elvégeznek minden képzelhető mutatványt a kerékpáron, a mit azelőtt a lóháton végeztek. Újak teljesen az a broncsművészek, a kik 4—8 karikával végeznek bámulatos ügyességre való mutatványokat. A zene excentrikusok pompás dalokat cserepeken játszanak, van lábujjhegyen járó balerinájuk, atlétanők, nagyon ügyes két légtornászok s a mi minden cirkuszban pótolhatlan, jökedvű, jéztü bohócok. Tegnap pedig megérkezett a fő vonzóerő, a nemzetközi birkozók. Őt

